

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Pusillanimitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

torum estimabamus insaniam, et finem illorum sine honore: ecce quomodo comparati sunt inter filios Dei, et inter sanctos sers illorum est. Ergo errauimus a via veritatis, et

VII. REMED. est oratio, vel diuini auxilii inuocatio, maximè quando periculum est, ne pudori noxio succumbas. Hoc reliquit nobis propheta regius Dauid. Nam cum in persona Christi in psalmo 68 dixisset. Quoniam propter te sustinui opprobrium; operui confusio faciem meam. Et proposui vestimentum meum ciltitum, et factus sum illis in parabolam. Aduersum me loquebantur, qui sedebant in porta: et in me psallebant, qui bibebant vinum: mox subiecit. Ego verò orationem meam ad te Domine. In quæ verba B. A. V. G. Quando enim malediceris, et quid agas non habes, quando tibi actantur opprobria, et quomodo corrigas eum, a quo actantur, non inuenis, nihil tibi restat, nisi orare. Sed memento pro ipso orare. Hoc antidotum & Christus Dominus, impendente sua passione quæ plena fuit opprobriorum, contumeliarum, & illusionum. usurpauit cum in horto tertio cum lacrymis Patrem coelestem orauit, & Apostolis id ipsum tradidit, dicens. *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Imò & quotidianæ Dominicæ orationi includi voluit, cum dicitur *Et ne nos inducas in tentationem.*

Aug. con. 1.
in Plal. 68.

Matth. 26. 41.

Matth. 6. 13.

VIDE V. Amor sui. Gloria vana. Immortificatio passionum. Pusillanimitas. Timor humanus. Tristitia.

PUSILLANIMITAS.

Remedia contra Pusillanimitatem.

I. REMEDIUM. Considera sententias diuinæ scripturæ de Pusillanimitate, & virtute ei contraria, fortitudine & longanimitate. Primo enim dehortatur nos S. scriptura à pusillanimitate. *Noli esse pusillanimis, inquit Ecclesiasticus, in animo tuo.* Et Isaias. *Dicite pusillanimitas; confortamini, et nolite timere,* & Apostolus ad Thessalonicenses. *Consolamini pusillanimitatem.* Deinde hortatur ad animi fortitudinem. *Viriliter agite, ait rex Dauid, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Dominum.* Et B. Paulus. *Fratres confortamini in Domino, et in potentia virtutis eius.* Et S. Ioannes. *Scribo vobis inueni, quoniam fortes facti estis, et verbum Dei manet in vobis, et vicistis malignum.*

Eccle. 7. 9.
Ista 35. 7.
1. Thess. 5. 14.
Psal. 30. 25.
Eph. 6. 10.

1. Ioan. 2. 14.

Hier. in ep. ad Galat. 5.

Amb. 1. offic. 236.

II. REMED. Considera dicta sanctorum Patrum. HIER. Post pacem sequitur longanimitas, siue patientia, quia utroque modo paradoxorum possunt interpretari. Huic contraria est pusillanimitas, de qua scribitur. *Pusillanimus vehementer insipiens: qui vero patiens est, et vniuersa suscipiat vir patiens.* AMBROSIVS Reuera iure ea fortitudo vocatur, quando vnusquisque seipsum vincit, iram continet, nullis illecebris emollitur atque inslectitur, non aduersis perituratur, non exollitur secundis, et quasi vento quodam variarum rerum circumfertur mutatione. *Quid autem excelsius et magnificentius, quam exercere mentem, afficere carnem et in seruitu-*

sem redigere, ut obediat imperio, consiliis obtemperet, ut in adeundis laboribus impigro
 exequatur propositum animi ac voluntatem? **AVC.** ad Paulinum. *Omnis questio, Aug. ep. 290.*
 qua agentes quarentesque conturbat homines, qualis ego sum, illa est, quoniam modo vi-
 uendam sit, vel inter eos, vel propter eos, qui nondum vivere moriendo nouerunt. Ple-
 runque enim videtur nobis, quod nisi eis aliquantulum congruamus ad ea ipsa, vnde
 illos extrahi cupimus, nihil cum eis salubriter agere poterimus: quod cum facimus, ta-
 lium delectatio subrepat et nobis, ut saepe etiam loqui vana delectet, auremque prabe-
 re loquentibus, nec arridere tantum, sed etiam risu vinci ac solui. **Et infra.** *Qui in his Psal. 76.*
 omnibus timor, mi Pauline sancte homo Dei? quis tremor? qua tenebra? nonne pu-
 tamus de his esse dictum. Timor et tremor venerunt super me, et contexerunt me te-
 nebrae. Ecce elongauit fugiens et mansi in deserto. Veruntamen in deserto ipso fortassis
 expertus est, quod adiungit, Expectabam eum, qui saluum me fecit a pusillanimitate et
 tempestate. Quid? ipsa diuina eloquia, nonne palpantur potius a nobis, quam trahantur?
 nonne in multis et dicere quid sentias, periculosissimum, et non dicere, laborio-
 sissimum, et aliud quam sentis, dicere perniciosissimum est. **Et post alia concludit.**
 Quis mihi dabit pennas sicut columbae, et volabo, et requiescam? siue quia pericula,
 in quibus quisque versatur grauiora sunt quam in experta, siue quia reuera ita est,
 qualibet pusillanimitas, tempestasque deserti mihi videtur minus esse molesta, quam
 ea, qua vel patimur, vel timeamus in turbis. **GREG.** in moralibus. Sunt nonnulli, *Greg. l. 19. c. 18*
 qui cum caelestia appetunt, atque huius mundi noxia facta derelinquunt, ab inchoatione
 sua quotidie inconstantia pusillanimitate deficiunt. Quibus hos nisi arbutis reliquis
 similes dixerim, qui nequaquam tales superius surgunt, quales inferius oriuntur? Hi
 quippe ad conuersionem venientes, non tales, quales ceperunt, perseverant, et quasi
 more arborum inchoatione vasti sunt, sed tennes crescunt: quia paulisper per augmen-
 ta temporum patiuntur detrimenta virtutum. Sensim quippe in eis desideria superna
 languescunt. **Et in pastorali.** Aliter admonendi sunt proterui, atque aliter *p. admon. 7.*
 pusillanimes. Illi enim dum valde de se praesumunt exprobrando ceteros dedignantur:
 istia uero dum nimis infirmitatis sua sunt conscii plerumque in desperationem cadunt.
 Illi singulariter summa aestimant curricula quae agunt; isti rebelementer despecta putant
 esse quae faciunt, et ideo in desperatione franguntur. **S. BERNARDVS** *Bern. ep. 32.*
 ad Abbatem S. Nicasii. Nec immerito his, quos in anxietate positos videmus
 amicis nostris compatimur, quibus utique dum exitum ignoramus, defectum metui-
 mus, quoniam quidem sicut sanctis et electis tribulatio operatur patientiam, patientia
 probationem, probatio spem, spes autem non confundit, sic damnandis et reprobis tribu-
 latio parit e contrario pusillanimitatem, pusillanimitas perturbationem, perturba-
 tio desperationem, et illa interimis. **B. ISAAC** de mundi contemptu. Pusillani-
 mitas mater est cruciatus: patientia uero mater est consolationis. Quando uult Deus *Isaac. presbys. c. 42.*
 aliquem amplius tribulari permittit etiam venire ad manus pusillanimitatis. Hac au-
 tem in eo parat potentiam acediae, in qua gestat suffocationem animae, quae est gustatio
 gebenne, et ex hac superinducitur spiritus excessus: ex quo nascuntur plurima
 30. 204

tentationes, scilicet, confusio, furor, blasphemia, fatua culpatio, peruerse cogitationes, de terra in terram transmigratio, & his similia.

III. REMED. est Humilitas, vel agnitio propriæ imbecillitatis. Est. GREGORII, ad Cyriacum Episcopum Constantinopolitanum, qui cum imparem se sentiret tanto oneri sustinendo, ita respondet. Quia vobis anima nunc cura commissa est, valde gaudeo. Quia verò ad hoc opus, ad quod perducti estis, infirmos vos esse dicitis, scimus, quia prima virtus est cognitio infirmitatis, atque ex eo colligimus posse vos bene susceptum ministerium implere, quia vos videmus infirmitatē propriam ex humilitate cognoscere. Omnes enim infirmi sumus, sed illi est infirmior, qui suam non valet considerare infirmitatem. Vos verò beatissimi fratres ideo fortes estis, quia de fortitudinis propria diffidentes, in omnipotentis Dei virtute confiditis. Idem remedium præscribit loco iam citato. B. L. S. A. A. C. Vna, inquit, est omnium eorum, quæ ex pusillanimitate se. n. neur medicina, per quam cito statim in anima inuenit consolationes, nempe, humilitas cordis, &c. Nam secunda mensuram humilitatis tuæ, datur tibi & patientiæ in aduersitatibus tuis, & secunda patientiam tuam alleviatur gravitas tribulationis tuæ, & consolationem obtinebis.

1. Cor. 10. 13.
Isa. 51. 12.
Psal. 90. 14.

Psal. 31. 8.

Matth. 11. 28.
Beati. l. cit.]

Cass. coll. 5. c. 14.
& 15.

IV. REMED. Firma spes & fiducia in auxilio diuino. Fidelis enim est Deus, inquit Apostolus, qui neminem patitur tentari super id quod potest. Ille dixit apud Isaiam. Ego, ego ipse consolabor vos. Et in psalmis. Quoniam in me sperauit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognouit nomen meum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum & glorificabo eum. Et ibidem. Intellectum tibi dabo & instruam te in via hac, quæ gradieris, firmabo super te oculos meos. Et Christus apud Matthæum. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Hoc antidotum præscripsit B. BEN. Abbati S. Nicalii marenti de successu Drægonis è cœnobio. Ne ergo, inquit, hæc te tam horrenda tempestas, quæ Deus auertat, demergat tempestas aqua: ne huius tam tremende abyssus absorbeat profundum, neue urgeat super te tam inexplebilis puteus os suum, sollicitè studeat prudentia tua non vinci à malo, sed vincere in bono malum. Vinces autem: spem tuam in Deo forti: et figendo, & rei finem longanimiter expectando. Et IOAN. CASSIANUS cum ex sententia Abbatis Serapionis agit de certamine contra omnia vitia. Impossibile, inquit, est de qualibet passione triumphum quempiam promereri, nisi quam intellexerit industria vel labore proprio victoriam certaminis semet obtinere non posse. Et multo post. Quamobrem certos nos esse conuenit, tam ipsi rerum certaminis, quam innumeris scripturæ testimoniis eruditos nostris nos virtutibus nisi Diuini solius auxilio fulciamur, tantos hostes (vitiatorum) si perare non posse, & ad ipsam quæ summam victoria nostra referre debere.

V. REMED. Exclusio omnium anxiarum cogitationum & phantasmatum, quæ creare & fouere solent animi pusillanimitatem. Est B. GREGORII in moralibus. In tentationibus, ait, deprehensus tenebras memoris incidere, qui in tranquillitate de te alta senseras, in perturbatione quoque deterius cogitatio

num caligine te confundas. Eodem spectat oratio **CHRY.** in lib. de providen-
 tia. Est maxima pusillanimitatis, eorum gratia, qua nec dum contigerunt, incertum
 est, an eventuram sint merore iam nos ad dolore concedere. Pro sananda autem aliena
 pusillanimitate hoc antidotum suggerit idem **GRE.** Pusillanimes, inquit,
 apertius ad iter bene agendi reducimus si quaedam bona illorum ex latere requiramus, ve
 dum in eis alia reprehendendo corripiamus, alia amplectendo laudemus, quatenus eorum
 veritatem laus audita nutriat, quam culpa increpata castigat. Plerumq. autem vei-
 lius apud illos proficimus, si eorum bene gesta memoramus. Et si qua ab eis inordina-
 ti gesta sunt, non iam tanquam perpetrata corripiamus, sed quasi adhuc ne perpetrari de-
 beant prohibemus: ut et illa quae approbamus illatus favor augeat, & contra ea quae
 reprehendimus magis apud pusillanimes exhortatio verecunda conualescat. Unde **Paulus**
 cum **Thessalonicenses** in accepta predicatione perdurantes, quasi de vicino mundi
 termino quadam cognoscere pusillanimitate turbatos, prius in eis, quae fortia prospici-
 unt, laudat, & cautè monendo postmodum, quae infirma sunt roborat. Ast enim. Gra-
 tias agere debemus Deo semper pro vobis fratres, ita ut dignum est, quoniam supercre-
 scit fides vestra, & abundat caritas uniuscuiusque vestrum in vicem, &c. Atque hoc
 antidotum ipse **Gregorius** in consolando **Cyriaco Constantinopolitano**
 antistite, de quo supra, servavit.

Chry. lib. 2.

Greg. 9. p. pa-
 stor. adimon. 8.

2. The. 1. 3.

VI. REMED. Prævisio omnium periculorum, quae incidere pos-
 sent, & animi contra ea obfirmatio. Est **S. AMBROSII** in libris officio-
 rum. Hoc diligentia est, ut quis ita se comparat, illud ingenij si quis proest vigore men-
 tis prævidere, quae futura sunt, & tanquam ante oculos locare, quid possit accidere: &
 quid agere debeat, si ita acciderit, desinere. Et paulo post. Ut in bello improvisus hostis
 vix sustinetur, & si imparatos inueniat, facile opprimat: ita animum mala inexplora-
 ta plus frangunt. In his ergo duobus illa est animi excellentia, ut primum animum tuus
 bonis exercitationibus, mundo corde quod verum & honestum est videat. Bea-
 ti enim mundo corde, quia ipsi etiam Deum videbunt, atque id quod honestum est so-
 lum bonum iudicet. Deinde nullis occupetur occupationibus, nullis cupiditatibus stu-
 fluet, &c. Deinde ut si quid acciderit aduersi, idq. graue & acerbum putetur, ita feras
 ut nihil præter naturam accidisse putes, cum legeris. Nudus sum natus, nudus exibo. **Iob. 1. 22.**
 Quae Dominus dedit, Dominus abstulit. sic Domino placuit ita factum est. Sit nomen
 Domini benedictum. Hoc remedium aduersus pusillanimitatem præscripsit
 inter Ethnicos & **SENECA** in libro de animi tranquillitate. Nisi, inquit,
 quicquid fieri potest, pro futuro, habeas, das in te vires rebus aduersis: quas infregit,
 quisquis prior vidit. Et. Quicquid fieri potest, quasi futurum prospiciendo malorum
 omnium impetus molliet, qui ad præparatos expectantesq. nihil afferunt noui. Et. Sero
 animus ad periculorum patientiam post pericula instruitur. Non putavi hoc futurum:
 nunquam hoc euenturum credidissim. Quare autem non? Quod regnum est, cui non sit
 parata vrina? &c.

Amb. 1. a. c. 3.

Matth. 5. 8.

Iob. 1. 22.

Sen. c. 12.

VII. REMED. Perugium ad Patrem spiritualem, si aduertas te alieno
 Kkk indigere

Galat. 6.1.

indigere auxilio ad superandam pusillanimitatem. Apostolus enim in epistola ad Galatas omnes, qui spirituales sunt hortatur, ut in hoc genere officium caritatis præstent. *Fratres, inquit, si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerate ipsum, ne et tu tenteris.* Quo loco S. A. V. G. Nihil sic probat spirituales removere peccati alieni tractatio cum liberationem eius potius, quam insultatione, potiusque auxilia, quam conuitia meditatur, et quantum facultas tribuitur suscipit. B. Pauli merito consentit B. GREG. in Pastoralis. Tales sese, inquit, qui præsumi excedunt, quibus subiecti occulta quoque sua pandere non erubescant, ut cum tentationum fluctus paruuli tolerant, ad pastoris mentem quasi ad sinum matris recurrant: et hoc quod se inquinari pulsantis culpæ sordibus præuident, exhortationis eius solatio, et leuiter orationis lauente. Remedium hoc præscribit B. A. V. G. in epistola ad Paulinum, & S. BASILIUS in oratione de renunciatione & abdicatione.

Greg. 1. p. c. a.

Aug. ep. 250.

VIII. R E M E D. Consideratio illustrium exemplorum, hoc est, sanctorum fortitudinis & constantiæ laude illustrium, qui omnium pusillanimitatem ab animo suo excluderunt, ut fuit S. Iob, pueri Machabei, Paulus, Stephanus, S. Agnes, Laurentius, quorum robur eleganter describitur AMB. libro primo officiorum à capite 35. vsque ad 41. & alii innumera- biles Confessores & Martyres, quorum res gestæ existant,

V I D E V. Conscientia scrupulosa. Desolatio spiritalis. Illusiones spirituales. Immortificatio passionum. Impatientia in aduersis. Inconstantia. Timor humanus. Tristitia.

R

R E C I D I V A P E C C A T O R V M.

Remedia aduersus Recidiam.

R I M V M Remedium. Considera sacrorum Bibliorum sententias à Spiritu sancto dictatas: è quibus primo illa occurrit Salomonis. *Sicut canis, qui reuertitur ad vomitum suum: sic imprudens qui iterat stultitiam suam.* Quam B. P E T R V S in altera epistola detorsit in eos, qui ab agnita semel veritate in pristinos errores relapsi erant, dicens. *Contigit enim eis illud veri prouerbii. Canis reuersus ad vomitum*

Eccl. 10. 17.
2. Pet. 2. 22.